

„A felsőoktatás és a kistérségek partnerségi programja” – a Miskolci Egyetem és a Szikszói kistérség között

G.Fekete Éva

Az együttműködés menete és mérföldkövei

A projekt indításának indokai és célkitűzései

A Magyar Turisztikai Egyesület, ill. annak fiatal vezetője Németh Nándor regionális kutató és szakértő 2009. nyarán elindult kezdeményezése Észak-Magyarországon négyféle érdeklélssel találkozott.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség LHH Programirodája a kistérségekben – ha akadozva is, de – a megvalósítás szakaszába lépő LHH Program sikerében, így a sikerfeltételek megerősítésében érdekeltek. A sikerhez szükséges relevancia, megvalósíthatóság és fenntarthatóság az LHH kistérségekben több ok miatt is gyenge lábakon áll. Az elmaradottság ördögi köre miatt hiányzik a valós szükségleteket és erőforrásokat feltáró információs bázis, szűkek (2-3 főre korlátozódnak) a fejlesztési kapacitások, hiányoznak, vagy túlságosan zártak a hálózatok és elmarad a fejlesztés eredményeinek követése, a további folyamatokba történő visszacsatolása. Egyszóval komoly szakmai kompetenciahiány tapasztalható.

Az LHH-s kistérséget magát is terhelik a fent nevezett hiányok, ugyanakkor már nagyratörő kidolgozott stratégiákkal rendelkeznek, aminek megvalósításához további forrásbevonásra van szükségük. Ez azonban az eddiginél intenzívebb nyitást feltételez a külvilág felé, nagyobb kreativitást, friss ötleteket és a nem csupán a kormányzati támogatásokra fókuszált lehetőségek felismerését, megragadását – a térség jó értelemben vett (az erőforrások feletti helyi kontroll megőrzése mellett történő) „eladására” való képességet feltételezi. Ennek első lépése az erőforrások pontos ismerete és ezeknek a tágabb környezet folyamatiba való behelyezése – ami ismét csak a kistérség határain túllátó szakmai kapacitások szükségességére hívja fel a figyelmet. Emellett – az eddigi szerény siker miatt csüggedt, helyenként elfásult helyi fejlesztők lelki megerősítésében, motiválásában is szerepe lehet egy „külső szemnek”. Ugyanakkor kétségtelen, hogy a külső segítség igénylésében valamiféle csodavárású attitűd is érzékelhető.

A Miskolci Egyetemen évek óta folyik területfejlesztési irányú képzés. A posztgraduális szak mellett néhány éve a nappali mesterképzésben is indult ilyen szak, valamint a Gazdaságtudományi karon a nemzetközi gazdálkodás és a marketing, a Műszaki Karon a geográfus, a Bölcsészkaron a szociológus és a kulturális antropológus szakokon is megjelennek a kistérségekben hasznosítható tudás és képesség elemek. A képzés gyakorlatiasodása, a megkövetelt kötelező szakmai gyakorlatok az egyetemi képzésben is felértékeltek a terepmunkát. A hallgatók gyakorlati tapasztalatszerzési lehetőségeinek bővítése az egyetem alapvető, társadalmi kapcsolatainak kiszélesedését kiváltó érdeke. Ugyanakkor a kutatások és a diplomamunkák készítése során is felértékelődik a hasznosíthatóság, a gyakorlatba való beépíthetőség követelménye. A hallgatók részéről is tapasztalható a valós társadalmi- gazdasági folyamatokban való részvétel, a „hasznosnak lenni” élmény megélésének igénye.

Az Észak-magyarországi Regionális Kutatásokért Alapítvány (ÉMORKA) érdekléltsége a régióról rendelkezésre álló információk folyamatos bővítésében, különböző kutatásokhoz leginkább megfelelő terepek kiválasztásában, a regionális tervezési módszerek tesztelésében, a fejlesztések hatásainak mérésében, a felmérések régiós humán hátterének építésében, szakmai hálózatok szervezésében ragadható meg.

Mindezek alapján az érintett felek megegyeztek abban, hogy kísérleti jelleggel másfél évre vállalják az alábbi munkamegosztás szerinti együttműködést:

- az egyetem alap tevékenységeinek, a hallgatók és az oktatók figyelmének a kistérség felé irányításával és ezzel a kistérségre vonatkozó tudásbázis növelésével és a kistérség

- és az egyetem közötti tartós kapcsolat megalapozásával járul hozzá az együttműködéshez;
- az ÉMORKA
    - a feladatra felkészített interdiszciplináris hallgatói kutatócsoport segítségével feltárja a kistérség értékeit, fejlesztési teljesítményeit és az értékek hasznosítási lehetőségeit, majd az eredményeket kiadvány és kiállítás keretében bemutatja a kistérségben és a régióban;
    - szervezi az egyetemisták közvetlen bevonását a kistérség fejlesztésébe, a fejlesztések elemzésébe és ezáltal hozzájárul a helyi fejlesztési kapacitások javításához, a helyi közösségek fejlesztéséhez, potenciális térségi munkahelyek létrehozásához és fiatalok letelepedésének ösztönzéséhez;
    - a kistérség szakembereit és helyi döntéshozóit bekapcsolása a régió területfejlesztési szakmai hálózataiba, diskurzusaiba.
  - A szikszói kistérségi biztosítja a munkálatokhoz szükséges információk elérhetőségét, fogadja a hallgatói munkacsoport tagjait, tájékoztatja a projekt vezetőit a kistérségben zajló folyamatokról, az LHH program alakulásáról.
  - Az NFÜ a Magyar Turisztikai Egyesület bevonásával országos szinten koordinálja a programot, valamint szerény pénzügyi hozzájárulást biztosít a felmerülő költségekhez.

A projekt megvalósításának menete és eddigi eredményei

A szerződéskötetést és követően megkerestük a kistérségi polgármestereit és a kistérségi társulás munkaszervezetét a feladatok pontosítása érdekében. Az egyeztetések eredményeként – a hallgatók kompetenciáit és érdeklődési körét is figyelembe véve - a hallgató munkacsoporton belül az alábbi munkamegosztás alakult ki:

<i>Téma</i>	<i>Hallgató neve</i>	<i>Település</i>
Közösségfejlesztés	Kovács Kitti (an) Kele Csilla (an)	Homrogd, Léh Homrogd, Léh
Alternatív energiák felhasználása	Szép Tekla (kg)	Homrogd, Kázmárk
Fiatalok letelepedése	Dénes Angéla (g) Potvorszki Gábor (kg)	Kupa, Felsővadász Gagyvendégi-Gagybátor, Rásonysápberencs
Romák integrációja	Kormos Eszter (an)	Selyeb, Alsóvadász
Biogazdálkodás, helyi termékek	Pataki József (an)	Kázmárk, Léh
Foglalkoztatás	Lipták Katalin (kg) Hegyi Kéri Ágnes (kg)	Alsóvadász, Szikszó, Rásonysápberencs, Selyeb
Turizmus	Piskóti Zsuzsa (g) Tribik Szilvia (g)	Kupa, Szikszó, Felsővadász, Gagyvendégi-Gagybátor

Megjegyzés: an – kulturális antropológus, kg – közgazdász, g - geográfus

A kiválasztott témákhoz kapcsolódva elindult a térségi erőforrások és fejlesztési teljesítmények feltérképezése. Nyárra elkészültek a felmérések első írásos anyagai. Ezek eredményeit és a még elvégzendő feladatokat is megbeszéltük az augusztusi LHH Nyári Egyetemen (Isd. Az első